

ВСТУП

Проблема охорони праці (ОП) та безпеки життєдіяльності (БЖД) людини і всього суспільства в сучасних умовах набула особливої гостроти й актуальності. Учені давно почали турбуватися про небажані та негативні наслідки антропогенного впливу на природу й навколишнє середовище та розробляти різноманітні моделі майбутнього збалансування розвитку людського суспільства з навколишнім середовищем в умовах значних техногенних навантажень на біосферу.

В останні десятиліття різко зросла чисельність техногенних аварій, катастроф, дорожньо-транспортних пригод, у яких гине або втрачає здоров'я і працездатність велика кількість людей. За даним ВООЗ, смертність внаслідок нещасних випадків посідає третє місце у світі після серцево-судинних та онкологічних захворювань. Якщо від загальних захворювань вмирають переважно літні люди, то від нещасних випадків переважно гине працездатна молодь.

Отже, актуальність проблем ОП і БЖД сьогодні визначається низкою причин:

- порушення екологічної рівноваги природного середовища внаслідок надмірного антропогенного навантаження на біосферу;
- зростання кількості техногенних аварій і катастроф під час взаємодії людини зі складними технічними системами;
- соціально-політична напруженість у суспільстві.

В Україні, де загалом сприятливі умови життя, також розвинулись негативні процеси та явища: посилюються радіаційне, хімічне, теплове та інші види забруднень, що значною мірою впливають на здоров'я, рівень та тривалість життя людей.

ОП і БЖД як наука розглядає проблеми охорони здоров'я і безпеки людини у навколишньому середовищі, виявляє небезпечні та шкідливі фактори, розробляє методи і способи захисту людини

для зниження цих факторів до допустимих значень, розробляє способи ліквідації наслідків небезпечних і надзвичайних ситуацій.

Мета освітньої функції полягає в тому, щоб забезпечити відповідні сучасним вимогам знання студентів про загальні закономірності виникнення і розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій, їх властивості, можливий вплив на життя і здоров'я людей та сформувати необхідні в майбутній практичній діяльності спеціаліста уміння і навички для їх запобігання і ліквідації, захисту людей та навколишнього середовища.

Мета виховної функції – сформувати у студентів новий науковий світогляд, активну соціальну позицію, творче мислення під час вирішення виробничих та життєвих проблем.

Головна мета безпеки життєдіяльності та охорони праці полягає у тому, щоб сформувати в людини свідоме та відповідальне ставлення до питань особистої безпеки та безпеки тих, хто її оточує. Навчити людину розпізнавати та оцінювати потенційні небезпеки, визначати шлях надійного захисту від них, уміти надавати допомогу в разі потреби собі та іншим, а також оперативно ліквідовувати наслідки прояву небезпек у різноманітних сферах людської діяльності.

Навчальний посібник призначений для студентів вищих навчальних закладів і написаний згідно зі стандартом вищої освіти та програми з дисципліни “Основи охорони праці та безпека життєдіяльності”, затверджений Міністерством освіти і науки України.